

ZORGTECHNOLOGIE, DE GEHANDICAPTENZORG EN HET MBO: DE MEDEWERKER VAN DE TOEKOMST IS DE STUDENT VAN NU

DEEL **1** 2

Samenwerking tussen zorg en mbo is de basis

> INTRODUCTIE

1 VERANTWOORDELIJKHEDEN ONDERWIJS EN ZORG

2 SAMEN LEREN LEVERT CONCRETE PRODUCTEN OP

3 VAN AFSTEMMEN NAAR OPLEVEREN

SAMENVATTEND

INTRODUCTIE

Het mbo leidt de zorgmedewerker van de toekomst op. Die toekomst wordt niet alleen gevormd in de klas, maar juist ook in de praktijk bij onder andere gehandicaptenzorgorganisaties. Praktijkopdrachten vormen daarin een sleutel: ze verbinden de kwalificaties uit het onderwijs met de vaardigheden rondom zorgtechnologie die in de praktijk nodig zijn. Voor gehandicaptenzorgorganisaties is het niet alleen belangrijk welke technologieën vandaag worden gebruikt, maar vooral dat medewerkers van de toekomst beschikken over de vaardigheden om daar goed mee om te gaan.

Juist daarom is samenwerking essentieel: alleen door kennis en kwalificaties vanuit het mbo te verbinden met de praktijk van de gehandicaptenzorg ontstaat een leeromgeving waarin studenten zorgtechnologie écht leren inzetten tijdens hun stage.

In dit artikel laten we zien:

- welke verantwoordelijkheden het mbo en gehandicaptenzorgorganisaties hebben,
- welke rollen binnen organisaties cruciaal zijn om studenten goed te begeleiden,
- en hoe samenwerking energie, ideeën en tastbare resultaten oplevert.

De inzichten zijn gebaseerd op de ervaringen uit het praktijkproject *Stageopdrachten met technologie in de zorg* van **Academische Werkplaats ZoTeG**, aangevuld met reflecties van **Jolanda van Til**, practor van het practoraat Gezondheid & Technologie (Deltion College) en docent-onderzoeker bij het lectoraat ICT-innovaties in de Zorg (Windesheim).

Wanneer we in dit artikel spreken over zorgtechnologie, bedoelen we digitale of technologische toepassingen die cliënten ondersteunen bij zelfstandigheid, communicatie, veiligheid of welzijn, en medewerkers helpen in hun werk. Denk aan bijvoorbeeld beeldzorg, sensoren en domotica, communicatiehulpmiddelen en sociale robotica.

Zoek elkaar op, deel ervaringen en bouw samen stap voor stap aan een leeromgeving waarin studenten en zorgteams technologie inzetten om de kwaliteit van zorg te versterken.

Dit artikel is het eerste deel van een tweeluik over de gehandicaptenzorg, het mbo en zorgtechnologie. In dit deel staat de samenwerking tussen gehandicaptenzorg en mbo centraal. In het tweede deel gaat het over de stagepraktijk zelf.

Academische Werkplaats ZoTeG

In Academische Werkplaats ZoTeG, ZorgTechnologie in de Gehandicaptenzorg, werken we samen aan de wetenschappelijke onderbouwing van de vanzelfsprekende inzet van zorgtechnologie in de gehandicaptenzorg. ZoTeG ondersteunt met onderzoek de inzet van zorgtechnologie voor mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking.

Een van de praktijkprojecten binnen ZoTeG is *Stageopdrachten met technologie in de zorg*. Hierin werken mbo en gehandicaptenzorg samen om zorgtechnologie vanzelfsprekend te maken in praktijkopdrachten.

VERANTWOORDELIJKHEDEN ONDERWIJS EN ZORG

Van verantwoordelijkheden naar afspraken

Onderwijs en zorg delen een gezamenlijke opdracht: studenten voorbereiden op een toekomst waarin zorgtechnologie een vanzelfsprekend onderdeel is van hun werk. Scholen hebben de wettelijke plicht om te voldoen aan de kwalificatiedossiers. Het kwalificatiedossier bepaalt welke kennis en vaardigheden studenten moeten beheersen om hun diploma te halen – inclusief digitale vaardigheden en het werken met technologie.

Zorgorganisaties dragen op hun beurt de verantwoordelijkheid om ruimte en begeleiding te bieden, zodat studenten die vernieuwing ook daadwerkelijk kunnen toepassen in de praktijk. Juist in de gehandicaptenzorg is dat cruciaal: technologie kan cliënten ondersteunen in hun zelfstandigheid of hun contact met de omgeving versterken. Maar dat lukt alleen wanneer studenten de mogelijkheid krijgen om die technologie ook echt te gebruiken.

Huidige situatie Mbo

- Initiatief ligt bij de zorg
- Zorgmedewerkers hebben vaak onvoldoende kennis en vaardigheden rondom zorgtechnologie
- Zorgtechnologie is keuzedeel in opleidingen

Gehandicaptenzorgorganisaties

- Initiatief ligt bij het mbo
- Docenten hebben vaak onvoldoende kennis en vaardigheden rondom zorgtechnologie
- Zorgtechnologie is geen onderdeel van stages

Gewenste situatie

Mbo en gehandicaptenzorg

- Mbo en zorgorganisaties werken samen
- Zorgorganisaties en mbo leren van elkaar over zorgtechnologie
- Zorgtechnologie is rode draad in de opleidingen en toetsbaar onderdeel van stages

Terugblik: praktijkproject Stageopdrachten met technologie

Eerder verscheen een factsheet met de resultaten van de eerste inventarisatie binnen dit praktijkproject van ZoTeG. In gesprekken met SGL, Ipse de Bruggen en Siza en mbo's in hun werkgebieden is in kaart gebracht waar het schuurt (onduidelijke verwachtingen, beperkte inbedding van zorgtechnologie in onderwijs en stage, kennis- en vaardigheidsgaten bij docenten en werkbegeleiders) én waar kansen liggen (nieuwe kwalificatiedossiers, animo voor samenwerking). [Lees verder in het factsheet.](#)

Wanneer verantwoordelijkheden niet afgestemd zijn

In de praktijk blijkt dat onderwijs en zorg vaak impliciet aannemen dat de ander dit al geregeld heeft. Het gevolg: verkeerde verwachtingen en teleurstellingen.

“Het is belangrijk om met elkaar in gesprek te gaan. Rondom opdrachten over zorgtechnologie kan meer afgestemd worden. Een ergotherapeut vertelde bijvoorbeeld dat een student een keuzedeel ‘zorgtechnologie’ had gekozen en in de stage meteen met een eetrobot aan de slag wilde. Voor de school was dit een mooie opdracht, maar in de praktijk paste het niet bij de behoefte van het team en de cliënten. De begeleiders voelden zich overvallen, terwijl de student teleurgesteld was. Dit soort spanning ontstaat omdat verwachtingen niet vooraf zijn afgestemd. Als onderwijs en zorg dat wél doen, worden opdrachten zowel leerzaam als waardevol.”

- Jolanda van Til, Practor Gezondheid & Technologie -

Onbenut potentieel in de gehandicaptenzorg

Daarbij komt dat zorgorganisaties niet altijd scherp hebben welke technologieën al in gebruik zijn. Toepassingen verdwijnen soms letterlijk of figuurlijk in de kast, terwijl studenten juist de frisse blik hebben om ze opnieuw of beter in gebruik te nemen. Ook is vaak onduidelijk welke digitale vaardigheden nodig zijn en bij wie studenten terecht kunnen voor begeleiding. Hierdoor blijven kansen onbenut en wordt de meerwaarde van technologie niet zichtbaar.

Zoek elkaar actief op en maak duidelijke afspraken

Goede praktijkopdrachten met zorgtechnologie vragen om heldere afspraken. Onderwijs en zorg moeten elkaar actief opzoeken, verantwoordelijkheden expliciet maken en verwachtingen vooraf afstemmen. Alleen dan worden opdrachten in de gehandicaptenzorg zowel leerzaam voor studenten als waardevol voor de organisatie én de cliënt.

SAMEN LEREN LEVERT CONCRETE PRODUCTEN OP

Van afstemmen naar opleveren

Hierboven ging het over verantwoordelijkheden: wie doet wat en hoe stemmen onderwijs en zorgorganisaties dat af. Maar de echte winst zit in de praktijk. Samenwerking wordt pas waardevol wanneer het niet alleen bij woorden blijft, maar leidt tot concrete opbrengsten die studenten, zorgteams en cliënten verder helpen.

Het regiogesprek bij Ipse de Bruggen

Een mooi voorbeeld is het regiogesprek bij Ipse de Bruggen. Stagecoördinatoren, innovatiemanagers en practoraten uit zorg en onderwijs spraken daar over zorgtechnologie in praktijkopdrachten. Vijf thema's kwamen op tafel: verantwoordelijkheden, intervisie en reflectie, begeleiding, onboarding, voorbereidend leermateriaal en technologie in praktijkopdrachten.

Wat opviel: er ontstond direct energie. Zoals een deelnemer zei:

"Er was een gezamenlijke urgentie om met zorgtechnologie in het mbo aan de slag te gaan, en dat gaf meteen richting."

- deelnemer regiogesprek bij Ipse de Bruggen -

Daarnaast werd duidelijk dat één gesprek niet genoeg is. Deelnemers spraken uit dat dit soort ontmoetingen herhaald moeten worden. Zoals iemand het verwoordde:

"We moeten elkaar vaker ontmoeten om het gesprek over zorgtechnologie en praktijkopdrachten levend te houden. Zo blijven we leren van elkaar en zorgen we dat goede ideeën ook echt landen."

- deelnemer regiogesprek bij Ipse de Bruggen -

Tijdens het gesprek werden concrete afspraken gemaakt over vervolgstappen en rollen, waardoor samenwerking niet abstract bleef, maar direct tot beweging leidde.

Regiogesprekken over zorgtechnologie en praktijkopdrachten

Bij Ipse de Bruggen vond het eerste regiogesprek plaats, waar stagecoördinatoren, innovatiemanagers, practoraten en mbo's samen in gesprek gingen over de vijf thema's die eerder in dit artikel zijn genoemd. Het gesprek liet zien hoe waardevol het is om onderwijs en zorg in de regio te verbinden rond praktijkopdrachten met technologie.

Op dit moment worden vervolggelbesprekken voorbereid bij Ipse de Bruggen en staan ook de eerste regiogesprekken bij SGL en Siza op de planning. Zo krijgt de samenwerking steeds meer vorm en blijft het gesprek over zorgtechnologie en praktijkopdrachten levend in de regio.

Samenwerking levert tastbare producten op

*“De echte waarde van samenwerking tussen onderwijs en zorg zie je terug in de producten die eruit voortkomen. Die ontwikkel je nooit alleen, maar altijd met elkaar. Een goed voorbeeld is de **Technologiecompetentiewijzer**, die samen met scholen, zorgorganisaties en onderzoekers tot stand kwam. Het instrument geeft teams en individuen inzicht in hun digitale vaardigheden en vormt een startpunt om gericht verder te leren.*

*Ook de **Toolkit Digivaardigheid mbo-zorgonderwijs** laat zien wat er gebeurt als je samen optrekt: onderwijs en praktijk hebben hierin de top 17 digitale vaardigheden vastgelegd, waardoor iedereen dezelfde taal spreekt bij het ontwerpen van opdrachten.*

*Daarnaast is er het boek **Techwijs in Zorg en Welzijn**, ontwikkeld door een brede groep experts. Dat boek beschrijft welke competenties nodig zijn om technologie bewust en zinvol in te zetten, en biedt praktische handvatten en werkvormen. Dit boek is net uitgegeven en de hoop is dat het op veel plekken gebruikt gaat worden.*

Dit soort hulpmiddelen laat zien dat samenwerking niet in de lucht blijft hangen: als je elkaar echt opzoekt, komen er tastbare producten die studenten én zorgteams verder helpen.”

- Jolanda van Til, Practor Gezondheid & Technologie -

- [Technologiecompetentiewijzer](#)
- [Toolkit Digivaardigheid mbo-zorgonderwijs](#)
- [Techwijs in Zorg en Welzijn](#)

Samenwerking leidt tot tastbare hulpmiddelen die studenten, teams en cliënten verder helpen

Samenwerking in de praktijk betekent: samen bouwen, leren en opleveren. Het regiogesprek bij Ipse de Bruggen liet zien hoe inspirerend het kan zijn om elkaar te ontmoeten en afspraken te maken.

VAN AFSTEMMEN NAAR OPLEVEREN (SAMENWERKING IN DE PRAKTIJK)

Betrek de juiste rollen in de organisatie

Niet één student, maar een netwerk van rollen. Een student die 'iets met technologie' probeert, is niet genoeg om zorginnovatie echt tot leven te brengen. Het succes van praktijkopdrachten met zorgtechnologie hangt af van de mensen die de student om zich heen heeft. Draagvlak en leerrendement ontstaan pas wanneer meerdere functies in de organisatie betrokken zijn en technologie niet wordt gezien als een extra last, maar als hulpmiddel voor betere zorg.

De kracht van rollen in de organisatie

Jolanda van Til benadrukt dat het belangrijk is om de juiste functies vanaf het begin mee te nemen:

In veel regio's worden digicoaches en techambassadeurs inmiddels actief opgeleid, vaak in samenwerking met het mbo. Zij krijgen niet alleen training in het gebruik van technologie, maar ook in context: waarom een toepassing wel of niet werkt, welke implementatiemodellen relevant zijn en hoe veranderprocessen in de zorg verlopen. Daarmee vervullen zij een brugfunctie die steeds belangrijker wordt – zij maken technologie toegankelijk en herkenbaar.

"Het is cruciaal om de juiste mensen vanaf het begin mee te nemen. Innovatie- of projectleiders hebben zicht op de visie en plannen rondom technologie en kunnen richting geven aan hoe dit in de praktijkopdrachten terugkomt. Digicoaches en techambassadeurs brengen technologie dicht bij de praktijk en maken die bespreekbaar voor collega's én studenten. Daarmee ontstaat een leeromgeving waarin studenten durven oefenen en begeleiders weten dat ze ondersteund worden."

- Jolanda van Til, Practor Gezondheid & Technologie -

Draagvlak groeit als de juiste mensen vanaf het begin betrokken zijn

Praktijkopdrachten met zorgtechnologie vragen om méér dan begeleiding van een student. Het vraagt om een netwerk van begeleiders, innovators en ambassadeurs die technologie dicht bij de praktijk brengen en studenten laten zien hoe dit bijdraagt aan goede zorg. Hierdoor wordt technologie vanzelf een onderdeel van leren én werken in de gehandicaptenzorg.

VOORBEELDEN UIT DE PRAKTIJK

Hoe dit in de praktijk werkt, blijkt uit verschillende voorbeelden:

Beeldbellen als vast onderdeel van de stage

In sommige organisaties waar beeldbellen al deel uitmaakt van de zorg, krijgen studenten de kans om mee te lopen met beeldzorgteams. Daardoor ervaren zij zelf de invloed op de zorgrelatie en zien ze hoe de technologie verbonden is met systemen als het ECD en met de visie van de organisatie. Dit vraagt om goede onboarding en begeleiding door mensen die technologie kennen en kunnen uitleggen.

Verwonderteams

Een andere manier om technologie bespreekbaar te maken is via verwonderteams: groepen van zorgverleners, cliënten en studenten die met een frisse blik kijken naar het werk. Door gezamenlijk te onderzoeken welke technologie wanneer en hoe kan worden ingezet, ontstaat ruimte voor leren én voor praktische verbeteringen.

Regiogesprek bij Ipse de Bruggen

Bij het regiogesprek van Ipse de Bruggen zaten mbo en zorgorganisaties samen rond de tafel, van innovatiemanagers tot praktijkopleiders. Door samen de doelen van praktijkopdrachten te verkennen, werd duidelijk hoe verantwoordelijkheden verdeeld kunnen worden en hoe technologie daarin een plek krijgt. Het gesprek leverde niet alleen nieuwe ideeën op, maar ook afspraken voor vervolgstappen.

Coördinatorenoverleg met zorgorganisaties

Voorafgaand aan het regiogesprek kwamen coördinatoren van Siza, SGL en Ipse de Bruggen samen om te verkennen wat zij als zorgorganisaties gezamenlijk kunnen doen om studenten beter toe te rusten op het werken met zorgtechnologie. Uit dit overleg kwamen de vijf thema's naar voren die centraal staan in de regiogesprekken:

1. Verantwoordelijkheden
2. Intervisie, reflectie en begeleiding
3. Onboarding
4. Voorbereidend leermateriaal
5. Zorgtechnologie in praktijkopdrachten

Wat deze voorbeelden laten zien, is dat technologie alleen duurzaam onderdeel kan worden van stageopdrachten als de juiste mensen aan tafel zitten. Het gaat niet om losse initiatieven of een student die zelf iets probeert, maar om gezamenlijke afspraken, begeleiding en een leeromgeving waarin experimenteren en leren vanzelfsprekend zijn.

SAMENVATTEND

Samen bouwen aan de toekomst van zorgtechnologie in praktijkopdrachten

Deze voorbeelden en inzichten laten zien dat samenwerking tussen onderwijs en zorgorganisaties geen luxe is, maar een randvoorwaarde voor goede praktijkopdrachten met zorgtechnologie. Onderwijs zorgt voor actuele kennis en kwalificaties; zorgorganisaties maken ruimte om die kennis in de praktijk toe te passen. Wanneer deze werelden elkaar ontmoeten, ontstaan opdrachten die niet alleen leerzaam zijn voor studenten, maar ook direct waardevol zijn voor cliënten en teams.

Zoek elkaar op, deel ervaringen en bouw samen stap voor stap aan een leeromgeving waarin studenten en zorgteams technologie inzetten om de kwaliteit van zorg te versterken.

Van samenwerking naar praktijkopdrachten

In het volgende deel van deze serie verdiepen we ons verder in de praktijkopdrachten. We gaan in op de voorbereiding van praktijkopdrachten, de opdrachten zelf en hoe zorgtechnologie daarin een plek kan krijgen.

De kern is helder: ga met elkaar in gesprek, leg verantwoordelijkheden vast en betrek de juiste mensen vanaf het begin.

Colofon

Auteurs

Bart Slood, Femke Hulzinga en
Agnes van der Poel

Met dank aan

De mbo's en uit de werkgebieden van Ipse de
Bruggen en SGL (op alfabetische volgorde):

Albeda College

Gilde Opleidingen

mboRijnland

ROC Mondriaan

Summa College

VISTA college

Jolanda van Til - Deltion College / Hogeschool
Windesheim

Wilmy de Rooij – Ipse de Bruggen

Jessica Knapen – SGL

Martiene van Dis – Siza

Jacco Beers en Corine Baart – MBO Raad

Quinten Fenmans en Minie Eising – VGN

Meer informatie over ZoTeG

academyhetdorp.nl/academische-werkplaats-zoteg

Contact

zoteg@academyhetdorp.nl

© 2025, Academy Het Dorp / ZoTeG

Bronvermelding

Alle informatie uit deze publicatie mag worden overgenomen, mits met juiste bronvermelding: Slood B, Hulzinga F & van der Poel A (2025). Zorgtechnologie, de gehandicaptenzorg en het mbo: de medewerker van de toekomst is de student van nu. Samenwerking tussen zorg en mbo is de basis. Praktijkproject van Academische Werkplaats ZoTeG. Arnhem: Academy Het Dorp / ZoTeG.

Kemperbergerweg 139e

6816 RP Arnhem

www.academyhetdorp.nl

info@academyhetdorp.nl

Academische Werkplaats ZoTeG

Academische Werkplaats ZoTeG wordt mede mogelijk gemaakt door ZonMw Goed Gebruik Hulpmiddelenzorg thuis (projectnummer 1031003210002).

